قطع نامه ۵۹۸

ملاحظاتی درباره پذیرش

بسم الله الرحمن الرحیم

ملاحظاتی درباره پذیرش قطع نامه ۵۹۸

نویسنده:

محمدتقی جنس بافی

ناشر چاپی:

پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست ----- ۵
ملاحظاتی درباره پذیرش قطع نامه ۵۹۸ ----- ۶
مشخصات کتاب ----- ۶
ملاحظاتی درباره پذیرش قطع نامه ۵۹۸ ----- ۶
پاورقی ----- ۹
درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان ----- ۹

ملاحظاتی درباره پذیرش قطع نامه ۵۹۸

مشخصات کتاب

عنوان:ملاحظاتی درباره پذیرش قطع نامه ۵۹۸

نویسنده:محمدتقی جنس بافی

ناشر : پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس

نوع: مقاله

موضوع:قطعنامه ۵۹۸

ملاحظاتی درباره پذیرش قطع نامه ۵۹۸

کارشناس علوم سیاسی و کارشناس مسئول برنامه ریزی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور.

قطع نامه ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد در ۳۰ تیرماه ۱۳۶۶، به اتفاق آراء به تصویب رسید و جمهوری اسلامی ایران در ۲۷ تیرماه ۱۳۶۷، به طور رسمی آن را پذیرفت و مدتی پس از آن نیز، آتش بس رسمی بین دو کشور در حال جنگ با نظارت مأموران سازمان ملل برقرار شد.

فاصله زمانی بین تصویب این قطع‌نامه و پذیرش آن از طرف جمهوری اسلامی ایران این پرسش را مطرح می‌کند که چه دلایل و عواملی در این تأخیر دخالت داشته‌اند. البته، این مقاله در پی ارائه تمامی دلایل نیست و تنها آن بخش از دلایلی را که از نظر سیاسی در پذیرش قطع‌نامه نقش داشته‌اند بررسی می‌کند، اما بی‌تردید، تحولات نظامی جنگ از یک طرف و نیز حوادث و رخدادهای سیاسی و نظامی داخلی و خارجی مرتبط با جنگ از سوی دیگر در این تأخیر اهمیت دارند که بنا به ملاحظات و مسائل سیاسی و نظامی، تمام آنها اعلام نشده‌اند.

سؤال مهم این است که اگر در پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ بیش این تأخیر می‌شد، چه اتفاقی رخ می‌داد؟ در ۲۲ مرداد ماه ۱۳۶۷، محمدجواد لاریجانی، معاون امور بین الملل وزارت امور خارجه، در آن زمان در گفت و گو با خبرگزاری جمهوری اسلامی با اشاره به همین موضوع می‌گوید: «ما باید دو مطلب را از هم جدا کنیم. نخست تصمیم ما در زمینه پایان هر چه سریع‌تر درگیری‌ها»، از این سخن معلوم می‌شود که در آن هنگام ختم تشنج اولویت پیدا کرده بود و در مقطعی به این نکته رسیدیم که ختم تشنج حقیقتا ضروری است. «مطلب دوم، این که چگونه باید تشنج ختم می‌شد.» به نظر می‌آمد قطع‌نامه ۵۹۸ می‌تواند یکی از معقول‌ترین وسیله‌های ختم تشنج باشد. به علاوه در آن زمان مسیر دیگری آماده نبود. اگر دنبال راهکارهای دیگری می‌گشتیم، باید منتظر می‌ماندیم تا زمینه‌هایی آماده شود. اما راهکار قطع‌نامه آماده بود؛ طرح اجرایی آن حاضر بود؛ از نظر بین المللی مقبول به شمار می‌آمد و طبیعی بود که قطع‌نامه ۵۹۸ وسیله ختم تشنج انتخاب شود.

زمان پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ در کالبدشکافی دلایل قبول آن می‌تواند راهگشا باشد.حجه الاسلام اکبر هاشمی رفسنجانی، امام جمعه موقت تهران و جانشین وقت فرماندهی کل قوا، در خطبه‌های نماز جمعه تهران در ۲۸ مرداد ماه ۱۳۶۷ با بجا ارزیابی کردن زمان پذیرش قطع‌نامه دلیل آن را غرور ملی دانسته و می‌گوید: «از دیدگاه دیگر، ما به مسائلی رسیدیم که آن موقع [چند ماه زودتر از پذیرش قطع نامه] نمی‌رسیدیم. رفع ادعای جنگ طلبی ما و صلح طلبی عراق، از جمله دستاوردهایی بود که پس از پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ در زمان فعلی به دست آمد.» [۱] .

صرف نظر از زمان پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ از سوی جمهوری اسلامی ایران، دلایل مختلف پذیرش آن از جمله دلایل سیاسی بسیار

بااهمیت هستند. البته، دلایل اقتصادی

[صفحه ۲۰]

و نظـامی و ملاحظـات دیگر نیز در پـذیرش قطع‌نـامه مزبـور نقش داشـتند. امـا بـه نظر می‌رسـد دلایـل سیاسـی وجه غـالب این روند محسوب می‌شونـد. هر چنـد تاکنون مسـئولان رسـمی کشور دلایل سیاسـی آن را به صورت رسـمی و روشن اعلام نکرده‌انـد. اما از محتوای اظهارات آنها می‌توان استنباط کرد که تحولات بین المللی و منطقه‌ای نیز از جمله دلایل پذیرش این قطع‌نامه بوده‌اند.

در ۲۱ مرداد مـاه ۱۳۶۷، آیت الله خـامنه‌ای، رئیس جمهور وقت کشور، در خطبه‌هـای نمـاز جمعه تهران عنوان کردنـد: «اعلام قبول قطع‌نامه از طرف جمهوری اسلامی ایران دو فایده اساسی داشت: اول این که، آتش بس را به صلاح انقلاب و کشور دانستیم و دوم این که، بـا اعلام قبول قطع‌نـامه، مـاهیت رژیم عراق علی رغم ادعاهـای صـلح طلبی، آشـکار شـد و تحولات بعـدی اصـالت هر دو مصحلت را مشخص ساخت... رژیم عراق در مقابل این حرکت غیرمنتظره جمهوری اسلامی ایران درماند. اگر طالب پوشاندن چهره جنگ طلب خود بود، باید آتش بس را قبول می‌کرد. اگر می‌خواست زیر بار نرود، چهره منافقانه این رژیم افشا می‌شد و این هر دو به نفع کشور ما بود.» [۲] .

به دنبال پـذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ از سوی جمهوری اسـلامی ایران، نظامیـان عراقی حملات خود را به مناطق تحت اختیار ایران متوقف نکردنـد. این امر گویای آن است که مسـئولان جمهوری اسـلامی در برآوردهای خود مبنی بر جنگ طلب بودن عراق در نزد افکار عمومی جهان موفق عمل کردند و در واقع، یکی از دلایل سیاسی پذیرش قطع نامه نیز ناظر بر همین موضوع است.

در روزهـای پایـانی جنـگ، پیروزی‌هـای نسـبی محـدود ارتش عراق در منـاطق جنگی ایـن موضـوع را در ذهن برخی از تحلیلگران سیاسـی و نظامی ایجاد کرده بود که جمهوری اسلامی قطع‌نامه مزبور را از سر استیصال و ضعف پذیرفته است، اما حجه‌الاسلام اکبر هاشـمی رفسـنجانی، جانشـین وقت فرمانده کل قوا، یک روز پس از پذیرش قطع نامه ۵۹۸ گفت: «در روزهای آینـده، در حدی که دشـمن نتواند سوءاسـتفاده کند، مردم عزیز ایران در جریان امور قرار خواهند گرفت... این تصـمیم تحقیقا در جهت مصالح اسـلام و امت برداشته شده و هیچ گونه شبهه‌ای از ضعف و ناتوانی در آن نیست.» [۳] .

این مقام مسـئول، شـرایط جدیدی را که به پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ و قبول آتش بس منجر شـد این چنین بیان می‌کنـد: «مسائل فراوانی وجود دارد و مهم‌ترین آن این

[صفحه ۲۱]

است که کفر جهانی و استکبار در این مقطع تصمیم گرفته‌اند که به طور جدی، از پیروزی سریع ما جلوگیری کنند و پافشاری ما در این مقطع ممکن است منجر به خسارات فوق العاده‌ای برای مردم ما و مردم عراق شود که در محاسـبه‌مان آن چیزها را فعلا مصلحت ندیدیم.» [۴] .

به دنبال پـذیرش قطع‌نامه ۵۹۸، آیت الله خـامنه‌ای نیز به آن دسـته از مردم و رزمنـدگانی که قبول قطع‌نامه را به معنی عقب نشـینی یا عـدول از مواضع قبلی قلمـداد کردنـد، چنین پاسـخ دادند: «... آنچه امروز لازم است گفته شود این است که پذیرفتن این قطع‌نامه به معنای برگشت از شـعارهای انقلاب اسـلامی نیست و انشاءالله نه چنـد سال بعد، بلکه به همین زودی‌ها دلایل واقعی پذیرش قطع‌نامه به اطلاع مردم خواهد رسید.» [۵] .

درباره دیگر دلایل سیاسی پذیرش قطع‌نامه برخی از کارشناسان خارجی اظهاراتی مطرح کرده‌اند که به دلیل عدم شناخت کافی از واقعیت‌های سیاسی و تصمیم گیران جمهوری اسلامی چندان با واقعیت مطابقت ندارد. دیدگاه رابین رایت، کارشناس مسائل منطقه، در گفت و گو با رادیو امریکا از جمله این اظهارنظرهاست.این گفت و گو یک روز پس از پذیرش قطع‌نامه، انجام شد. به اعتقاد وی ناامیدی ایران از راه حل نظامی و نیز وضعیت اقتصادی و تحولات اخیر جبهه‌های جنگ در این تصمیم گیری مؤثر بودند. [۶] .
نتیجه گیری از چنین اظهارنظری آن است که ایران با توجه به حمایت‌های گسترده بین المللی از عراق، راه حل نظامی برای پایان جنگ را منتفی دانسته و وضعیت اقتصادی کشور نیز در این تصمیم مؤثر بوده است.البته، به دلیل آن که هنوز پس از چهارده سال از پایان جنگ، چنین اظهاراتی به صورت رسمی تأیید یا تکذیب نشده‌اند، نمی‌توانند مبنای درستی داشته باشند.
اما به رغم این اظهارنظر، آیت الله خامنه‌ای، رئیس جمهور و رئیس شورای عالی دفاع در زمان جنگ،

[صفحه ۲۲]

چنین استدلال کرده‌اند: «اگر تا به حال آتش بس را قبول نکرده‌ایم، علت آن این بود که مهاجم هنوز تأدیب نشده بود. باید تمامی همفکران صدام درمی‌یافتند که چنین تجاوزی چه پیامدی دارد و دنیا اکنون فهمیده است و ملت ایران بدون تردید یک قدرت نظامی و سیاسی است.» [۷] .
از طرف دیگر، علی اکبر ولایتی، وزیر امور خارجه، ضمن اشاره به توهم عراقی‌ها درباره قطع‌نامه ۵۹۸ می‌نویسد: «پذیرش قطع‌نامه از سوی ایران این توهم را در عراقی‌ها پدید آورد که ایران ضعیف شده است؛ لذا دوباره رجزخوانی‌های ابتدای جنگ را آغاز کردند. پس دو هفته تلاش کردیم و در برابر باج‌خواهی‌های عراق پایداری کردیم تا توانستیم آتش‌بس را بگیریم. وقتی به تهران برگشتم بعضی از دولت مردان به من گفتند که تو که آتش بس را به دست آوردی، موضوع عقب نشینی را هم یکباره حل می‌کردی. این نشان می‌داد که بعضی از همکاران ما در دولت راجع به ماهیت حکومت عراق هم چنان دچار خوش باوری بودند.» [۸] .
در هر حال، هر چند هنوز بین عراق و ایران آتش بس و صلح کامل برقرار نشده است، اینک، همان طور که مسئولان کشور عنوان کرده‌اند، ثابت شده است که تأخیر بیش از اندازه در پذیرش قطع‌نامه، لطمه‌های جبران ناپذیری به کشور وارد می‌کرد. ارتش عراق همان طور که در هنگام جنگ و نیز در جنگ خلیج فارس مشخص شد، در آستانه دست یافتن به سلاح‌های اتمی تاکتیکی قرار داشت و در استفاده از سلاح‌های شیمیایی نیز هیچگونه تردیدی نداشت. تهدید عراق در بیانیه‌ای که در تاریخ ۲۳ مرداد ۱۳۶۷ منتشر کرد به خوبی نمایانگر این نکته است که در صورت تأخیر در پذیرش قطع‌نامه، پیامدهای بسیار تلخی در انتظار مردم ایران بود. [۹] مردمی که کیلومترها از مناطق جنگی دور بودند و حقوق بین الملل عدم تعرض به آنان را به رسمیت شناخته بود.
حتی، اگر این ادعای سرفرماندهی ارتش عراق را بیهوده بدانیم، واقعیت این است که تأخیر بیش از حد در پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ به زیان مردم و ملت عراق تمام می‌شد و امکان داشت نتایج فاجعه آمیزی به دنبال داشته باشد.
در هر صورت، قطعنامه ۵۹۸ با تدبیر حضرت امام (ره) پذیرفته شد. با این تصمیم هر چند مردم و رزمندگان شگفت زده شدند اما امام خمینی (ره)، بنیان گذار جمهوری اسلامی، به آنها سفارش کردند: «این روزها ممکن است بسیاری از افراد به خاطر احساسات و عواطف خود صحبت از چراها و بایدها و نبایدها کنند که هر چند این مسئله به خودی خود یک ارزش بسیار زیباست، اما اکنون وقت پرداختن به آن نیست». [۱۰] مردم، مسئولان و رسانه‌های گروهی از پرداختن به جزئیات دلایل سیاسی پذیرش قطع‌نامه ۵۹۸ خودداری کردند، اما به نظر می‌رسد در حال حاضر، در صورتی که مصلحت کشور اجازه دهد، مسئولان خواهند توانست به طور

شفاف، شرایط آن روز کشور، فشارهای بین المللی برای در انزوا قرار دادن جمهوری اسلامی و نیز در تنگنا قرار دادن ایران از نظر اقتصادی، سیاسی و نظامی را برای مردم و افکار عمومی تبیین کنند تا از هر گونه قضاوت شتاب زده و نارسا اجتناب شود.

پاورقی

[۱] روزنامه کیهان، ۲۹ / ۵ / ۶۷.

[۲] همان، ۲۲ / ۵ / ۶۷.

[۳] همان، ۲۸ / ۴ / ۶۷.

[۴] همان.

[۵] روزنامه کیهان، ۱ / ۵ / ۶۷.

[۶] رادیو آمریکا، ۲۸ / ۴ / ۶۷.

[۷] روزنامه اطلاعات، ۲۱ / ۵ / ۶۷.

[۸] علی اکبر ولایتی؛ تاریخ سیاسی جنگ تحمیلی عراق علیه جمهوری اسلامی ایران؛ تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۶، ص ۳۳۱.

[۹] رادیو بغداد، ۲۳ / ۵ / ۶۷.

[۱۰] صحیفه نور، جلد بیست ویکم، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، ۱۳۷۸، ص ۹۲.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمنـدان به نرم افزار های علوم اسـلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سـهولت رفع ابهام و شـبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشـر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز :

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه)تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکـاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشـگاهها، اماکن مـذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سـایت: www.ghaemiyeh.com ایمیـل: Info@ghaemiyeh.com فروشـگاه اینترنـتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳- (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگـانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابـل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عـده ای خیر انـدیش اداره و تامین گردیـده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضـر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صـاحب اصـلی ایـن خـانه (قـائمیه) امیـد داشـته و امیـدواریم حضـرت بقیه الله الاـعظم عجـل الله تعـالی فرجه الشـریف تـوفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳ ، شـماره کارت :۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳و شـماره حساب شبا : -IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۶۲۱ ۵۳-۰۶۰۹به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان – خیابان مسجد سید

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سـندش، از امام حسـین علیه السـلام -: هر کس عهـده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جـدا کرده است و از علوم مـا که به دسـتش رسـیده، به او سـهمی دهـد تا ارشاد و هـدایتش کنـد، خداونـد به او می‌فرمایـد: «ای بنـده بزرگوار شریـک کننـده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سـزاوارترم. فرشـتگان من! برای او در بهشت، به عـدد هر حرفی که یاد داده است،

هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلی الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رَهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بِدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹